

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt IV. Exempla Ordinum Monachalium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

dicacione effecerunt. Ex quo faciliè erit convincere eos non temere, aut inordinate contra suum institutum hoc munus suscepisse, sed potius divino consilio, ac convenientissimè egisse. Tum quia ad Ecclesiæ culturam, & propagationem homines sui instituti defertores tantopere non contulissent; nec DEUS hominum ita deviantium à suo instituto adjuvaret actiones, aut mentem excitaret ad similia opera perficienda; tum quia ferè omnes viri fuerunt doctissimi, atque ut plurimum sanctissimi, de quibus sine temeritate iudicari, aut suspicio nequit haberis; vel ipsos institutum proprium ignorasse, aut illud scienter non observasse, & contempnissè. Et quemadmodum Ecclesiam sanctam illud maxime commendat, quod tamen multi clarè admirationis viri, strenuissimi Martyres, Confessores integerrimi in ea fuerint; sic mihi videtur optimum argumentum in studii Missionum commendatione, quod tanta præstantium virorum Religiosorum multitudo illud fuerit amplexa, ut vel sola eorum auctoritas satis esse possit ad illud omni laude commendandum.

Est autem ejusmodi hæc multitudo, ut si ratiocinando summam eorum deducamus, qui in Religionibus sanctitatis gloria florere, sine ulla dubitatione maximam partem, immo omnem ferè, inveniamus huic animarum scholæ fuisse addictos. Quod si in eis hoc efficit ardens animarum zelus, ut tantam sanctitatis excellentiam adipiscantur, quid hoc ministerio melius, aut utilius Religiosis? hoc enim magnopere Missionum opus commendat, (ut nunc ejus alias laudes prætermittam) quod tales, & tanti viri eam vivendi formulam sustinuerint, quorum vestigiis insistere non possit non esse turum, & laudabile: quantacunque enim est eorum auctoritas, ea tota hujus ministerii dignitatem extollit. Primum, quia nunquam hi tale institutum adamassent, nisi merito adamandum cognovissent: Deinde quod ad illius dignitatem, & commendationem, ipsi quoque aliquid splendoris & dignitatis suis exemplis contulerunt.

Et in primis, ut nunc præteream Mendicantium Ordinum tam Religiosos quam fundatores, à Monachalium Religionum institutoribus incipiam, quorum facta tacita est, immo expressa instituti interpretatio, aliorumque subditorum ad sui imitationem cohortatio. De magno illo Monachorum Patre Benedicto, ut latius apud D. Gregorium in ejus vita habetur, in Cassino monte simulacra, quæ adhuc à Gentilibus colebantur, comminuisse, ipsosque oppidanos Christianis præceptis induisse legimus. De Basilio Magno Gregorius Nazianzenus in ejus vita scripsit, eum sua Monasteria propè civitates erigi curasse, ut non sibi tantum utiles, sed & aliis prodesse possent: *Quamobrem*, (inquit Gregorius) *Monachorum Canobia haud procul ab his, qui in hominum societate vivunt, aedificari iussit, nec omnino separavit; ut & propinquitate, cum opus charitatis exposceret, adesse possent, & stantes alioquin propriis terminis, ne quies illorum, aut pax interrumpi per multitudinem possent; ut & sic, nec ipsi Monachi actionis merito, quod ex impendenda alii pietate esset, privarentur; neque rursus eorum actio per tumultus inutilis efficeretur.* Hæcenus Gregorius.

Et ipsæ etiam Basilius in *Regulis superioribus*, q. 7. communem vitam solitariæ præferendam censet; quod hæc quidem (ut verbis Basilius utat) *suorum tantum bonorum procuracionem propositam habet: hoc autem aperte charitatis legi adversatur, quæ non*

quærit quæ sua sunt: quam perfectè observasse Apostolum videmus, qui non suam utilitatem quærebat, sed multorum, ut salvificarent.

Et paulò post idem Basilius in *tertem*, & infructuosam appellare non veretur eam vitam, in qua scilicet Dei contemplationem nulla actio subsequatur tuendis hominum commodis directa. Hæc Basilius.

Quis verò D. Bernardi, Claravallensis institui promotoris beneficia, qui non solum concionibus, & scriptis, sed quam plurimis exemplis proximis, Ecclesiamque adjuvit, poterit referre? Petrum Abailardum in Concilio Senensi, Gilbertum Porretanum in Remensi, Henricumque, & alios Hæreticos, qui Galliam universam suis dogmatibus inficiebant, solus ipse convicit, ac repressit, Franciamque aliqua ex parte prædictis hæresibus jam infectam, ad Ecclesiæ Catholicæ unitatem reduxit. Quid de peregrinationibus ejus, fidei, & sanctæ Matris Ecclesiæ, ac proximorum salutis causa susceptis dicemus? Modò enim ad Galliam Regem, modò ad Imperatorem, aliosque Principes viros pro arduis Ecclesiæ negotiis, ac rebus publicis, animarumque salutem concernentibus missus est à summis Pontificibus, ac denique fructus, qui ex ejus concionibus ad populum provenerint, quam innumerabiles ex vitis ad frugem se receperint, à Satanæ faucibus erepti, nec cogitari quidem potest. Ut omittam nunc præclariora, quæ fecit in illo tetro schisma adversus Petrum Leonem Antipapam pro Innocentio Papa secundo legenda in ejus vita. Ecce tres monasticæ viæ auctores, fontesque clarissimos, à quibus ferè omne institutum Monasticum, tam in Oriente, quam in Occidente manavit, qui tam exemplis, quam verbis, Regulasque scriptis Monachorum instituto valde consentaneum esse decreverunt animarum salutem conversionique consulere.

Deinde, quæ à Religiosis Monachis ferè ab Apostolorum tempore gesta sunt in proximorum salute tuenda, & procuranda, immensum esset recensere: qui enim historias consuluerunt, facile compererint maxima, & egregia opera, quæ à Monachis in integris provinciis, & regnis ipsis, Christo adjungendis patrata sunt, quam sæpe Evangelii lumen, ubi nullum antea erat, intulerint: ubi obscuratum, instaurarint: quoties fidem, & Religionem, vel jam labefactatam, vel penitus perditam restituerint, ac redintegrarint. Quare ita Monachorum zelus olim in his enituit, ut post Apostolos, & Apostolica illa tempora, in propaganda per singulas provincias fide, vix aliorum nomen inveniat, quam Monachorum: & quia longum esset omnes recensere, aliquos quasi exempli causa, & per transennam attingamus.

CAPUT IV.

Exempla Ordinum Monachalium.

ET in primis Carmelitæ Monachi, antequam Quid o- Mendicantibus annumerentur, erumpente liam præ- Evangelii luce, admirabili cum animi magnitudi- litericæ dine Evangelium Apostolorum tempore, per Sa- Carmeli mariam, Palestinam, aliasque orbis partes propa- O. do in garunt. Nam à monte Carmeli discedentes, ab Conver- Apostolis primum baptizati, postea eorum coadju- sione in-utores in prædicatione sancti Evangelii effecti fidei- sunt, ut Josephus Antiochenus lib. 1. 2. *Speculi perfecta militia primivæ Ecclesiæ scriptis: Persecutorum* (inquit) *milisum Christi* (id est Apostolorum)

rum) coadjutores surrexerunt strenuissimi viri, solitarij, contemplationi dediti, sanctorum Prophetarum ELIAE, & Elisei imitatores, qui de monte Carmelo descendentes, per Galileam, Samariam, Palaestinamque, fidem Christi constantissimi sparserunt. Haec tenus Josephus.

Idem etiam de Carmelitis post Josephum docuit Joannes Patriarcha Hierosolymitanus in lib. de instit. Monach. c. 27. Postquam docuit Carmelitas ab Apostolis esse baptizatos, & in fide instructos, addit: Denique eorum multi ea, quae ab Apostolis hauserant, ceteris effundentes, fidem Christi per Phoeniciam, & Palaestinam praedicabant, dilatantes dogma fidei, & moribus vita Monasticam conversationem Ecclesiae DEI insignissimam demonstrantes. Sic Patriarch. Hierosol.

Nec dissentit ab hac sententia Chronica Romana antiqua apud Speculum Ordinis lib. 5. in fin. in qua scriptum habetur: Tempore quo beatus Petrus Antiochia Cathedra praesidebat, Carmelites in regione circumquaque adjacente, diversis locis Catholicè pro fide instabant.

Quibus subscribit Richardus Armeanus Archiepiscopus in sermone de Conceptione B. Mariae, ubi de Carmelitis agens, inquit: Insuper, ut fide digna historia referunt, in principio nascentis Ecclesiae in partibus illis praedicando Evangelium solidissimè laborarunt. Haec, & alia de antiquis Carmelitis reperies apud doctiss. Walden. de Sacramentalibus, tit. 9. cap. 89.

Sed si ad aha tempora descendamus, aliorum Monachorum in Ecclesia Dei uberrimi fructus conspiciuntur. Primum enim de Monachis ex S. Benedicti familia (ut auctor est vit gravissimus Trithemius de vitis illustribus sui Ordinis, & Hier. Platus, ex quo quae sequuntur decerpimus). B. Remigius, qui anno ferè 530. Clodovæum Regem, & Franciam universam ab Idololorum cultu ad fidem Christianam traduxit, ab ineunte ætate Monachus fuit, & postea Remensis Archiepiscopus.

Item Martinus Monachus, anno 540. Suevos ab Arriano errore sanavit. De Anglia notissimum est, quod ab Augustino informata, quem Gregorius Pontifex cum aliis sex Monachis, nempe sanctis Melito, Petro, Iusto, Paulino, Laurentio, & Joanne eò legarat, ad Deum sese converteret, unà cum Rege Erelberto, anno 603.

Nec præteream ipsam Pontificem Magnum Gregorium, ut in ejus vita lib. 1. refert Joan. Diaconus, qui cum Monachus adhuc esset, & Angelicos pueros forma pulcherrimos venales Romæ conspiceret, agnosceretque illos esse infidelitatis tenebris immeros, tactus dolore cordis intrinsecus, mox à Benedicto Pontifice vehementer cepit expetere, ut sibi licentiam in illam regionem ad prædicandum sanctum Evangelium proficiscendi concederet, qua obrenta profectus est: postea verò tota acclamante Roma ab eodem Pontifice post triduum itineris coactus est ad Proprium Monasterium reverti.

Anno autem 622. Lambertus Leodiensis Monachus Taxandriarum Germaniae Provinciam, eodemque tempore Kiliannus Monachus Francorum Orientalium gentem ad Fidelium numerum aggregarunt, atque hic quidem in eo opere etiam martyrium subiit.

Beda lib. 6. hist. Angl. c. 5. *Wifridus* ex Hierpueni Monasterio in Anglia, postea Eboracensis Episcopus, anno circiter 683. cum Romam peteret, tempestate in Hollandiam, & Frisiam ejectus est; ne hiemem illic instructuosis degeret, cepit prædicare Evange-

lum, quod nullus adhuc sibi auditus fuerat prædicare. Idemque in patriam reversus, cum ab improbo Rege Egfrido in sua sede hæzere non sinneretur, diverit ad Australes Saxones, adhuc in infidelitatis tenebris jacentes, inique fidelium lumen importavit, & simul toti insulæ, quæ Vetula dicitur. Ceterum, quod hic opus in Fissa exegerat, id deinde continuavit Willibrordus, ex Monasterio Ripensi in Anglia, qui Trajectensis Episcopus etiam creatus est.

Eodem tempore Swibertus Lindissæ in celebri Cænobio Angliæ educatus, unà cum undecim aliis ad Apostolicum numerum representandam ad Saxones se contulit, ex quibus innumerabiles in Christi fide instructi sunt: idemque postea Verdensi Ecclesiae Præpositus fuit, ne tamen à laboribus suis unquam cessavit.

Insignis quoque in hoc genere fuit Bonifacius, qui adhuc meritò tanquam Germaniæ Apostolus colitur. Hic Patria Scotus, cum adhuc quinquentis à parentibus ipsis oblatum diu vitam in sacris claustris sanctissimè egisset, à Gregorio Secundo Pontifice in Germaniam missus, Hassiam Christo adjuvit, anno ferè 717. quam ob causam ad eos, quos docuerat, regendos Moguntino Archiepiscopatu ornatus est: quamquam majus ornamentum etiam postea ex martyrio accepit.

Willehadus item, & Ludgerus ex Monasterio sancti Willibrodij in Gallia, in Franconiam Germaniæ provinciam profecti, annum circiter 800. & plurimos illic filios Christo Domino pepererunt, ipsique plurimos ea de causa labores pertulerunt. Paulò post etiam, annos videlicet decem, Ansharicus cum tribus sociis ex Monasterio Corbeiensis in Gallia Belgica, plures regiones Evangelii causa peragraverunt, Daciam, Suetiam, Gothiam, Groenlandiam, in quibus omnibus vix credi posset, quantum fructum reliquerint.

Ex quo eodem Monasterio prodiit etiam Stephanus, qui primum Anshario in Suetica veste successit. Deinde in Helingensem Provinciam se contulit, quam totam ab erroribus ad viam veritatis adduxit, atque ibidem tandem ab impiis quibusdam inactatus, ad martyrii palmam evolavit.

Quo etiam referri debet Abbas Floriacensis Monasterii Albu dictus, quod à sancto Mauro in pago Floii Comitatus ædificatum fertur: is enim in Vasconia Galliarum parte Religionis propagandæ causa strenuè laboravit, vir eloquentia insignis, nec minus sanctitate præstans, ad extremum etiam martyrio gloriosissimus. Vixit autem anno ferè 976. Religiosam vitam diu professus una cum Gaudenzio fratre, Monacho item sancti Alexii Romæ, in Pannoniam abiit, ad disseminandam Christi fidem, ubi in Geisam Regem incidit, divino jam antea oraculo monitum de ejus adventu. Itaque ab illo cum honore exceptus totam eam gentem, antea feram, & duram, Christi cultu imbuic. Mox ad Sarmatas digressus Russis, Lituans, Moschis, Prussianis, sed plerumque Polonis, eorumque Regi Bolislao Evangelium promulgavit. Denique in Prussia, cum ab impiis ad stipitem alligatus, septemque lanceis confixus palpitaret, egisse DEO gratias dicitur, quod se martyrii, quod tantò diu jam optarat, compotem fecisset.

At Bruno ex Ducali familia, nempe Lotharii Saxoniarum Ducis filius, monasticam vitam Romæ professus in Cænobio beati Alexii à Joanne XIX. ad Ruthenos missus annuè fecit: 1025. multos populos ad salutis viam revocavit, qua in causa

Beda lib. 6. hist. Angl. c. 5.

ne quid
in on
Eod
ai dicit
Regem
vettit,
etiam
Ann
Et Ben
gen
Niceta
tore,
quem c
etiam c
Germa
in Por
conver
mariti
ga an
comple
lib. 4. que ad
Vicelin
tor fe
vrigint
illam r
puli,
gnia co
Ac
Africa
impl
conve
anca
illate
sua li
mus r
VI. Su
ctinas
cim ej
Samm
gnat
hanc
nia,
omni
tetea
rum
lium
tanti
Grae
mor
omni
ciam
Ex
E
geri
tege
plat
acc
pra
sua
ub
vel
tar
ac
tie

ne quid ad laudem deesset, martyri quoque gloria ornatus est.

Eodem quoque tempore Bonifacius Romualdi discipulus in Russiam profectus, Russiam Regem, ejusque Regnum præter fratrem, convertit, à quo impiè cæsus, vineam à se plantatam etiam sanguine irrigavit.

Anno vero 1050. Humbertus ex Ordine sancti Benedicti Constantinopolim à Pontifice legatus ad Græcorum schisma confutandum, cum Niceta congressus coram Constantino Imperatore, ita eum disputando convicit, ut librum, quem conscripserat, comburere cogerit. Orbs etiam ex Monasterio Babenbergenfi, quæ est Germaniæ civitas, anno 1125. à Calisto Secundo in Pomeraniam missus, Barcilaum Principem convertit cum suis: quin idem etiam loca omnia maritima, Daciæ, Poloniæque finitima, cum magna animarum conversione peragravit. Denique complures Saxoniz civitates obiens, magnos ubique ad salutem motus effecit. Huic similis fuit Vigelinus, qui non multo post hunc una cum quatuor sociis ex Gallia ad Wandalos profectus, triginta totis annis incredibili labore universam illam regionem, in qua innumeri fermè erant populi, Christianis imbuit præceptis, & in iis insignia complura fundavit Cœnobia.

Ac denique non solum Benedictus Asiam, Africam, ac præcipuè Europam suis seminibus implevit, regna, & provincias sua prædicatione convertens; verum etiam Americam, nunquam antea cognitam, bonorum suorum operum radiis illustravit. Nam, ut refert Genebrad, in Chronol. sua lib. 4. & alii quamplures Historiographi, primus novi orbis Apostolus electus ab Alexandro VI. Summo Pontifice Becul Monachus Benedictinus, natione Catalanus fuit, qui electis duodecim ejusdem familie sociis, Vicarius Generalis Summi Pontificis apud illas nationes fuit designatus, ac benedictione Pontificali accepta, ad hanc novam Evangelii prædicationem ex Hispania, anno 1495. discessit, illisque provinciis omnium primus lumen fidei intulit. Multa præterea similia commem. rari possent ex Monachorum Ordine profecta, præcipuè tamen Orientalium Monachorum sub reglâ beati Basilii militantium, quorum ope, & doctrina conversa Græcia, alia etiam Orientales nationes in fide, & moribus sustentantur: quibus brevitatè causa omisiss, ad alia exempla efficaciora gradum faciamus.

CAPUT V.

Exemplis Eremiticam vitam sectantium idem comprobatur.

Remi, solitudinique professores, qui licet procul à negotiis ad spirituale otium confugerint: tamen si proximorum spiritualis utilitas requirat, contra officium agere, si non, contemplationis studiis relictis, ad proximos juvandos accurrant, docet Augustinus in Epist. 91. ad Carparrivæ insula Monachos: qua eos hortatur, ne suam quietem necessitatibus Ecclesiæ præponant, ubi inquit: Parturienti si nulli boni administrare vellent, ne ipsi quidem quomodo nascerentur, inventuri fuissent.

Imò, quod magis miror, ipse Chryllostomus acriter invehitur in sacros Eremiti cultores, si proximorum salutis obliviscantur, Rom. 6. in primam

Epist. ad Corinth. Tom. 4. Nonnulli (ait) civitates, fora, hominum consuetudines, & aliorum eruditiones reliquerunt, montesque petierunt. Quidsi quædam secessus causam dixerit, inveniet omnem convenientem veniam excusationem, siquidem ne pereat inquit, neve in virtute suam obtusior secedo: At quantum melius obrusorem te fieri, alios lucrari, quam morantem in solitudine pereuntes fratres despicere. Etio serm. 3. de B. Philogonio Tom. 3. Neque prorsus alia res est, quæ perinde declarat, docetque quis sit fidelis, & amans Christi, quam si fratrum curam agat, & pro illorum salute gerat sollicitudinem. Nec omnes audiant, & Monachi, qui montium occuparunt cacumina, &c. quò pro viribus Ecclesiarum profectus adjuvent, &c. & quibuscumque possint rationibus auxiliantur. Hæc Chryllostomus.

Itaque veteres illi tam magni, tamque sancti Patres sæpè hac una de causa solitudinem, quam multis annis coluerant, reliquerunt: & tempore, quo persecutiones Ecclesiam Dei oppugnavant, non defuerunt hi, quin naufraganti Ecclesiæ operem ferrent: imo tanquam generosi quidam catuli ex antris exsistentes, & è latebris emergentes, statuerunt non se amplius solos servare, ac relicta contemplativa vita, omnemque quietem, ut athletæ insuperabiles à se removeantes, alacriter prodierunt ad certanda pro fide Christi bona certamina, hæc de magno Antonio memoriæ proditum est, qui relicta solitudine, Alexandriam veniens brevissimo temporis spatio miram Arianis intulit cladem.

Magnus quoque Athanasius in Epistola ad Dracontium Monachum contentiosè reluctantem ad animarum ministerium suscipiendum, his monet post multa: Nosti enim Serapionem Monachum esse, & quot Monachorum præfectum. Neque à te ignoratur, quot Monachorum pater fueris Apollonius. Nosti Agathonem, neque ignotum habes Aristonem. In Græco est Fortassis etiam audivisti de Cue in superiori Thebaidæ. Poteris etiam resciscere de Paulo, qui est apud Latos, & alios multos, & tamen illi Episcopi constituti non contradixerunt, sed habentes pro exemplari Elisæum, & consicquid ELIAS egerit, & eruditus quid discipuli Christi, Apostolique fecerint, susceperunt hanc curam, neque ministerium hoc asperserunt, neque propterea se ipsi deteriores facti sunt, sed mercedem expectant laboris proficientes ipsi, aliosque proficere adhortantes. Quot ab idolis converterunt? Quot à furiosa & demoniaca consuetudine suâ admonitionibus compescuerunt? Quot adduxerunt Christo servos? adeo ut qui ista signa conspiciant, admirentur. An quaso non ingens signum puellam inducere, ut virgo maneat, & adolescentiorem adhuc ut sit continens, & idololatram, ut cognoscat Dominum?

Et post pauca, ut probet, quod non sit impedimentum cura Episcopalis monastica observantia, quædam alia subdit, quæ ego libenter addam, quia si Episcopalis sollicitudo cum observantia non pugnat, multo minus simplex Missionum ministerium: Prosequitur igitur magnus Athanasius: Quapropter cum istiusmodi (inquit) habeas exempla dilectissime Draconti, ne dicas, nec dicentibus credas, Episcopatum esse causam peccati, aut quod inde nascantur occasiones delinquendi. Licet tibi in Episcopatu versare, sicut cum Paulo, licet vinum non bibere, sicut Timotheus fecit, & jejunare frequenter, ut Paulus solitus, ita ut secundum illum jejunans, alios sermonibus nutrias, & sitiens abstinentendo à potu, alios docendo potum præbeas. Ne igitur talia obijctant Consiliarius tuis: novimus enim Episco-

In Græco est
Fortassis etiam
audivisti de Cue
in superiori Thebaidæ.